

MONITOR CHIŃSKI

STYCZEŃ 2017

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

STYCZEŃ 2017

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 stycznia: utworzenie trzech nowych jednostek wojskowych w chińskiej armii. Reforma idąca w parze z zwiększającą się asertywnością Chin na Morzu Południowochińskim, przewiduje reorganizację struktur dowodzenia sił lądowych, pocisków strategicznych oraz wsparcia dla oddziałów bojowych. Nowym dowódcą sił lądowych został Li Zuocheng – były dowódca Regionu Wojskowego Chengdu obejmującego Chinę Południowo-Zachodnie, w tym Tybet. Zapowiedziano również budowę drugiego chińskiego lotniskowca.

10 stycznia: uruchomienie połączenia kolejowego między śródlądową Etiopią i nadmorskim Dżibuti. Licząca 750 km linia kolejowa łącząca stolice obu państw (Addis Abebę i miastem Dżibuti) pozwoli na skrócenie czasu przejazdu z trzech dni transportem drogowym do 12 godzin pociągiem. Budowa linii została zrealizowana w schemacie chińskiej „dyplomacji kolejowej” - w 70% sfinansowana z funduszy chińskich (Exim Bank) i wybudowana przez chińskie firmy - China Civil Engineering Construction Corporation (CCECC) and China Railway Construction Corporation. Dotychczas największym projektem zrealizowanym w tym zakresie przez Chiny w Afryce, jest zbudowana w pierwszej połowie lat. 70 ubiegłego wieku linia Tanzania-Zambia, o długości ponad 1800 km. W portowym Dżibuti, stanowiącym wyjście środkowej Afryki na Kanał Sueski, Chiny budują od ubiegłego roku pierwszą zamorską bazę wojskową.

12-15 stycznia: sekretarz Komunistycznej Partii Wietnamu Nguyen Phu Trong z wizytą w Pekinie. Efektem spotkania Tronga z Xi Jinpingiem jest wspólny komunikat, w którym podkreśla się wzajemne zaufanie i deklaruje działania na rzecz pogłębiania strategicznego partnerstwa. Wizyta szefa KPW wskazuje na ocieplenie w relacjach Hanoi z Pekinem, choć nie roz-

XI JINPING W DAVOS

Przywódca Chin bronił globalizacji i wolnego handlu, krytykując nową administrację amerykańską za zwrot w stronę protekcjonizmu. W styczniu nastąpiło również wycofanie się USA z Partnerstwa Transpacyficznego. Posunięcie to symbolizuje głębokie zmiany w światowym porządku gospodarczym i politycznym.

wiązuje najważniejszych strategicznych kwestii dzielących obie stolice: sporów na Morzu Południowochińskim i budowaniu przez Chiny tam na Mekongu, które wpłynęły na rozwój wietnamsko-amerykańskiej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa. Wycofanie się Stanów Zjednoczonych z TPP może być w tym względzie ważnym czynnikiem warunkującym poprawę relacji między sąsiadami.

17 stycznia: wystąpienie Xi Jinpinga na Światowym Forum Ekonomicznym w Davos. Chiński przywódca bronił globalizacji i wolnego handlu, kierując krytykę wobec protekcjonistycznej polityki nowej administracji amerykańskiej (zob. komentarz).

17 stycznia: Chiny wstrzymują budowę ponad stu elektrowni węglowych. Realizacja projektów, których wartość szacuje się na około 430 mld RMB (257 mld PLN), została zawieszona w obawie o nadprodukcję energii. Wynika to przede wszystkim z dążeń władz do ograniczenia w tym roku udziału energii pochodzącej ze spalania węgla do 55% ogólnej mocy wykorzystywanej w Chinach (w porównaniu do 59% w roku ubiegłym) - na rzecz energii odnawialnej. Jednak nie oznacza to zmniejszenia konsumpcji energii elektrycznej w Chinach. Przeciwnie, pomimo spowolnienia gospodarczego zapotrzebowanie na prąd w ciągu ubiegłego roku zwiększyło się wyraźnie (o 5%), co tłumaczy się skokowym wzrostem użytkowania urządzeń klimatyzacyjnych.

18 stycznia: pierwszy w historii pociąg towarowy z Chin dotarł do Wielkiej Brytanii. Przejazd z Yiwu (prowincja Zhejiang) do londyńskiego Barking wiodący przez Kazachstan, Rosję, Białoruś, Polskę, Niemcy, Belgię, Francję oraz kanał La Manche trwał 18 dni. To blisko dwukrotnie szybciej niż zajmuje transport morski.

22 stycznia: liczba użytkowników internetu w Chinach wzrosła w 2016 r. do 731 milionów. Według oficjalnych danych, w ubiegłym roku do chińskiego rynku internetowego dołączyło 43 miliony nowych użytkowników, a ogólny odsetek osób korzystających z WWW w Chinach wzrósł do 53,2 %.

23 stycznia: Stany Zjednoczone wycofują się z Partnerstwa Transpacyficznego. Powstała po wycofaniu się USA z TPP próżnia gospodarcza w Azji, będzie mogła zostać wypełniona przez pozostającą dotychczas w cieniu projektu amerykańskiego inicjatywę Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), obejmującą terytorium 16 państw zamieszkanym przez 3,5 mld ludzi. Bez udziału USA ale z wiodącą rolą Chin. Dla Stanów Zjednoczonych konsekwencje wycofania się z TPP to jednak przede wszystkim istotna strata wizerunkowa. Promocja otwartości gospodarczej i wolnego handlu była od zakończenia II wojny światowej kluczowym elementem projekcji wpływów USA na świecie. Obecnie narracje tę przejmują Chiny.

24 stycznia: odwilż w stosunkach chińsko-singapurskich? Władze Hongkongu zapowiedziały zwrot dziewięciu należących do Singapuru pojazdów opancerzonych Terrex, które zostały zatrzymane przez urząd celny w Pachnącym Porcie w drodze powrotnej z ćwiczeń na Tajwanie w listopadzie 2016 r.

25 stycznia: inauguracja pierwszych oddziałów Komisji Nadzoru (监察委员会). Pilotażowe placówki nowo powstałego organu do walki z korupcją zostały otwarte w Pekinie oraz w prowincjach Shanxi i Zhejiang. Według założeń, Komisja jest niezależna od struktur rządowych, podlegając bezpośrednio przywództwu KPCh. Pod nadzorem nowego organu, posiadającego również uprawnienia śledcze, mają się znaleźć wszyscy urzędnicy państwowi w Chinach. Choć „Dziennik Ludowy” nie wskazuje bezpośrednio na osobę odpowiedzialną za działania Komisji, to przypuszcza się, że na jej czele stanie znany z ostrej antykorupcyjnej retoryki Wang Qishan, wpływowy sekretarz Centralnej Komisji Dyscypliny Partyjnej.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

28 grudnia: nowe chińskie miasta w siatce połączeń PLL LOT? W ramach rozwijania siatki połączeń polskiego przewoźnika w Azji rozważa się uruchomienie nowego kierunku do jednego z miast chińskich: Chengdu, Szanghaju, Kantonu lub Shenzhen. LOT prowadzi również rozmowy z lotniskiem w stolicy Chin na temat zwiększenia częstotliwości kursów na trasie Warszawa-Pekin z trzech do czterech tygodniowo. Jak deklaruje rzecznik narodowego przewoźnika Adrian Kubicki, obłożenie samolotów LOT-u stale rośnie. Zimą sięga 70 proc. W sezonie letnim wynosiło średnio 90 proc. Oznacza to, że z polskim przewoźnikiem do Chin podróżuje tygodniowo w jedną stronę od 500 do 660 pasażerów. Rozwój siatki połączeń idzie w parze ze wzrostem ruchu turystycznego. Od stycznia do października 2016 r. Polskę odwiedziło ponad 72 tys. gości z Chin. To o ponad 35 proc. więcej niż przed rokiem i ponad dwa razy tyle co pięć lat temu. Polska chce w tym względzie pójść w ślady Czech, które przyciągają rocznie blisko 300 tys. chińskich turystów, dla których usługi wizowe świadczą czeskie placówki już w łącznie ośmiu miastach: Pekinie, Szanghaju, Chengdu, Guangzhou, Kunmingu, Shenzhen, Chongqing oraz Hangzhou. Polsce w realizacji tego celu ma pomóc otwarcie nowych punktów przyjmowania wniosków wizowych w Chengdu, Kantonie, Pekinie i Szanghaju oraz uruchomienie przedstawicielstwa Zagranicznego Ośrodka Polskiej Organizacji Turystycznej (ZOPOT) w Pekinie.

29 grudnia: China-CEE Fund inwestuje w energię wiatrową w Czechach. Fundusz, założony przez chiński Exim Bank oraz innych partnerów instytucjonalnych z regionu w celu dokapitalizowania projektów inwestycyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej, nabył trzy elektrownie wiatrowe o łącznej mocy 6MW. Transakcja obejmuje przejęcie trzech czeskich farm fotowoltaicznych od amerykańskiej Conto-

urGlobal, która tym samym wycofa się z czeskiego rynku energii odnawialnej. To druga inwestycja China-CEE Fund w sektor energii odnawialnej w Czechach w ubiegłym roku. W styczniu 2016 r. fundusz ustanowiony przez Exim Bank przejął od funduszy Mid-Europa Partners i Darby Private Equity największego niezależnego operatora elektrowni fotowoltaicznych w Czechach o łącznej mocy 61MW - Energy21. Oprócz czeskich spółek wśród przedsiębiorstw i instytucji związanych z China-CEE Fund zarządzanym przez CEE Equity Partners znajdują się: polski Bioton S.A., Wróblew Wind Farm, Korytnica Wind Farm, Southern Wind Farm, Electronic Control Systems S.A., Polenergia, bułgarska Walltopia, Budpaest Metropolitan University oraz słoweńska Javna Razsvetljava.

12 stycznia: Wang Boming uhonorowany Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Uroczystość wręczenia odznaczenia odbyła się w ambasadzie RP w Pekinie, a laudację na cześć laureata wygłosił ambasador Wiesław Gajewski. Wang Boming to urodzony w Warszawie wydawca „Caijing” (jednego z dwóch najważniejszych i najbardziej prestiżowych tygodników społeczno-ekonomicznych w Chinach) oraz „Tygodnika Rynku Papierów Wartościowych”, dyrektor generalny Chińskiego Centrum Badań i Planowania Rynku Papierów Wartościowych, jeden z pionierów rynku kapitałowego w Chinach. Laureat jest synem Wang Bingnana, ambasadora ChRL w Polsce (1955-1964), później wiceministra spraw zagranicznych ChRL.

13 stycznia: China-CEE Fund nabywcą udziałów węgierskiego dostawcy infrastruktury i usług telekomunikacyjnych Invitel. Fundusz kupi 49% akcji w Invitel Group od Magyar Telecom B.V. („Matel B.V.”) za kwotę 202 mln euro. Z kolei większościowym udziałowcem w Matel B.V. jest Mid-Europa Partners, partner ubiegłorocznej transakcji China-CEE Fund na rynku PV w Czechach. Transakcja będzie teraz podlegała zgodzie udziałowców oraz odpowiednim organom władz węgierskich ds. konkurencji.

18 stycznia: węgierski minister gospodarki narodowej Mihály Varga z wizytą w Shenzhen. Szef resortu gospodarki spotkał się z przedstawicielami Huawei, które ulokowało na Węgrzech centrum logistyczne na Europę oraz odwiedził producenta pojazdów elektrycznych Build Your Dreams (BYD), który zbuduje fabrykę autobusów elektrycznych w Komárom (północne Węgry). Według deklaracji szefa resortu węgierskiej gospodarki, jego kraj dąży do stania się regionalnym liderem technologii cyfrowej, w tym również przy współdziałaniu partnerów z Chin. Huawei wyraziło zainteresowanie uczestnictwem w przygotowaniu toru testowego dla pojazdów autonomicznych w Zalaegerszeg (zachodnie Węgry).

23 stycznia: Węgierski oddział Bank of China wydał dwuwalutową kartę debetową UnionPay. Karta jest denominowana w renminbi i forintach. W ceremonii inauguracyjnej wprowadzenie pierwszej karty płatniczej renminbi w Europie wziął udział prezes Bank of China Tian Guoli oraz wiceprezes Narodowego Banku Węgier

(NBW) Marton Nagy. Szef chińskiego banku zawarł przy okazji kilka umów partnerskich z węgierskimi instytucjami: Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Handlu, NBW, Giełdą Papierów Wartościowych w Budapeszcie, Centrum Obsługi Zadłużenia (ÁKK) i węgierskim oddziałem Eximbanku.

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

23-29 grudnia: Festiwal Filmowy Grupy Wyszehradzkiej w Chengdu i Chongqing. Wyświetlono siedem filmów z Polski, Czech i Węgier. W Chengdu projekcje odbywały się w popularnej księgarni Fangsuo, a w Chongqing w Muzeum Sztuki.

29 grudnia: inwestycje w Chengdu w 2016 r. Według Komisji Promocji Inwestycji Chengdu w okresie styczeń-listopad zawarto umowy na realizację 265 kluczowych projektów inwestycyjnych o wartości 328.232 mld RMB (195,13 mld PLN), w tym 18 na kwotę ponad 3 mld RMB. Wśród najważniejszych projektów przemysłowych znajdują się inwestycje: Boe Technology Group/京东方 (24,5 mld RMB/14,5 mld PLN), producent pojazdów elektrycznych ZEV Auto (13 mld RMB/7,73 mld PLN), China Digital Port Chengdu Big Data Park (5,2 mld RMB/3 mld PLN). Zgodnie z listą Fortune Global, spośród 500 najważniejszych firm świata, 278 ma swoje przedstawicielstwa w Chengdu – w tym 201 zagranicznych i 77 rodzimych.

31 grudnia: nowe inwestycje w dzielnicy Chengdu Wuhou. Umowy na realizację projektów o wartości 1,5 mld RMB (890 mln PLN) podpisały Tongdow E-commerce Group (budowa centrali na Chiny Zachodnie) oraz DGG China.

4 stycznia: nowe informacje w sprawie śledztwa wobec byłego gubernatora Syczuanu Wei Honga. Jak poinformował w chińskiej telewizji inspektor Li Yaqun, w trakcie śledztwa okazało się, że Wei starał się umniejszać swoje winy i ustalał zeznania z Li Jia – była sekretarz partii miasta Ziyang, skazaną za korupcję w 2015 r. Śledczy ustalili, że komunikacja między politykami była możliwa dzięki pośrednictwu „ludzi z wewnątrz” – trzech wysokich urzędników z prokuratury i organów bezpieczeństwa. Oskarżony o korupcję Wei stracił swoje stanowisko pod koniec 2015 r. Jego kariera polityczna była przez wiele lat związana ze skazanym w 2015 roku na dożywocie byłym szefem chińskiej bezpieki Zhou Yongkangiem.

04 stycznia: strzelanina w Panzihua. Miejski urzędnik Chen Zhongshu wtargnął na spotkanie służbowe i postrzelił niegroźnie swoich przełożonych: burmistrza Li Jianqina oraz sekretarza KPCh miasta Panzihua Zhang Yana, a następnie popełnił samobójstwo. Spekuluje się, że strzelanina miała związek z zarzutami korupcyjnymi, które zamierzano postawić Chenowi w związku z malwersacjami w podlegającym mu miejskiemu wydziałowi ziemi i surowców naturalnych. Panzihua to miasto o

statusie prefektury miejskiej w południowym Syczuanie. Swój rozwój zawdzięcza ogromnej bazie metalurgicznej, zbudowanej w programie gwałtownej industrializacji Chin wewnętrznych, zainicjowanego na przełomie lat 60. i 70. – tzw. „Budowy Trzeciego Frontu” (三线建设).

11 stycznia: delegacja władz Chengdu z wizytą w prowincji Las Palmas (Wyspy Kanaryjskie). Rozmowy dotyczyły wzmocnienia współpracy wzajemnej w przemyśle turystycznym, biofarmaceutycznym a także szkoleniu piłkarskim młodzieży. Podkreślano doskonałą lokalizację należących do Hiszpanii wysp jako ważnego portu na trasie morskiej odnogi „Jednego Pasa, Jednego Szlaku” oraz przypomniano, że w listopadzie 2016 r. w drodze powrotnej z tournée po Ameryce Południowej na postój techniczny zatrzymał się tam Xi Jinping.

12 stycznia: inauguracja chińskiej grupy roboczej ds. chińsko-rosyjskiej współpracy uczelni wyższych „Dwóch Dorzeczy” na Uniwersytecie Syczuańskim. Chińsko-rosyjska współpraca „Dwóch Dorzeczy” obejmuje sześć chińskich prowincji (miast) położonych w środkowym i górnym biegu rzeki Jangcy oraz 14 podmiotów administracyjnych Federacji Rosyjskiej w pasie rzeki Wołgi. W ubiegłym roku w celu usprawnienia działań, strony przekształciły mechanizm kontaktów wzajemnych z forum liderów lokalnych w rady współpracy lokalnej i rozszerzono o dziedzinę oświaty. W ramach nowo ustanowionej Chińsko-Rosyjskiej Rady ds. Współpracy Regionalnej Dwóch Rzek Uniwersytet Syczuański ma pełnić funkcję koordynującą działania 26 chińskich uczelni wyższych. W inauguracji wzięli udział m.in. Jiang Yan - wicedyrektorka Wydziału ds. Europy Wschodniej i Azji Centralnej MSZ, Zhang Tao - wicedyrektorka Wydziału ds. Współpracy z Zagranicą Prowincji Syczuan oraz Yan Shijing - wicerektor Uniwersytetu Syczuańskiego.

12-19 stycznia: „Tydzień Chengdu w Madrycie”. W spotkaniach promujących Chengdu i prowincję Syczuan udział wzięła alkada (prezydent) miasta Madryt Manuela Carmena i prezydent Wspólnoty (regionu autonomicznego) Madrytu Cristina Cifuentes, przedstawiciele rządu Chengdu i ambasador ChRL w Hiszpanii Lv Fan. Strony wyraziły nadzieję, że intensyfikacji kontaktów wzajemnych będzie służyć bezpośrednie połączenie lotnicze między Chengdu i Madrytem oraz pociąg towarowy Chiny-Europa. Imprezy towarzyszące „Tygodniowi Chengdu” relacjonowały główne media chińskie (Dziennik Ludowy, Agencja Xinhua, CCTV) oraz hiszpańskie dzienniki El Mundo i El Pais.

16 stycznia: polska muzyka w syczuańskim radiu. Płyty wydane przez Polskie Radio z muzyką współczesną przez cały styczeń nadawane są w radiostacji muzycznej Radio FM 95,5, należącej do Radia i Telewizji Prowincji Syczuan (SRT).

21 stycznia: wizyta szefa LPKKCh miasta Chengdu Tang Chuanpinga w Bogocie. W spotkaniach w stolicy Kolumbii Tang przedstawiał możliwości współpracy

inwestycyjno-handlowej i zaprosił przedstawicieli Kolumbijskiej Izby Handlu i Inwestycji do zorganizowania misji gospodarczej do stolicy Syczuanu. Ponadto, strona kolumbijska potwierdziła zamiar złożenia wizyty w Chinach (w tym również w Chengdu) przez gubernatorów kolumbijskich rządów lokalnych oraz przedsiębiorców w październiku tego roku.

IV. WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

17-20 stycznia: delegacja z Kantonu na Światowym Forum Ekonomicznym w Davos. W czasie pobytu w Szwajcarii szef KPCh w Guangzhou Ren Xuefeng spotkał się m.in. z dyrektorem ŚFE Klausem Schwabem. Ren podkreślił, że za pośrednictwem ŚFE Guangzhou przyciągnęło inwestycje m.in. z Cisco, GE i Foxconn 10,5. Obecnie działania stolicy Kantonu skupiają się na wspieraniu rozwoju badań w dziedzinie innowacji (m.in. nad sztuczną inteligencją, i przechowywaniem danych).

18-20 stycznia: delegacja białoruska w Kantonie. W czasie wizyty w Chinach wicegubernator obwodu mińskiego Viktor Sirenko spotkał się z wicegubernatorem Guangdongu He Zhongyou. Strony, które od 2012 r. łączy umowa o przyjaznym partnerstwie, podpisały umowę w sprawie utworzenia strefy wytwórstwa produktów LED w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym "Great Stone". Z kolei w przyszłym miesiącu Mińsk odwiedzą przedstawiciele zrzeszenia producentów materiałów oświetleniowych z Guangdongu, w którym skupia się 60% chińskiej produkcji tego typu. Park posiada status strefy ekonomicznej, jest oddalony od 25 km od stolicy Białorusi (w sąsiedztwie portu lotniczego Mińsk).

20-22 stycznia: wiceburmistrz Kantonu Cai Chaolin w Paryżu. Wizyta związana była z rozpoczęciem „roadshow” przed zaplanowanym na grudzień Fortune Global Forum, którego Kanton będzie gospodarzem. Jak poinformował Cai Chaolin, w stolicy Guangzhou działa 288 spośród 500 czołowych przedsiębiorstw świata z listy „Forbesa”. W rozmowach z chińską delegacją wzięli udział przedstawiciele wielu francuskich firm, w tym grupy Michelin, L'oreal oraz Credit Agricole. Wizyta Cai'a była również okazją do spotkania z Allainem Galliano z okręgu Lyon, z którym Guanzghou łączy porozumienie o przyjaznej współpracy.

23 stycznia: Ma Xingrui oficjalnie gubernatorem Guangdongu. Zmiana nastąpiła po rezygnacji ze stanowiska gubernatora przez Zhu Xiaodana. Ma Xingrui pełni równocześnie funkcję wicesekretarza Komitetu KPCh Prowincji Guangdong oraz sekretarza komitetu miejskiego KPCh w Shenzhen. Wśród gospodarczych przyczyn nominacji wskazuje się właśnie na doświadczenie Ma zarządzaniu chińską „doliną krzemową” oraz długoletnią karierę w Chińskiej Narodowej Agencji Kosmicznej, które mają pomóc w rozwoju technologicznym prowincji. Nowy gubernator wyznaczył cel wzrostu PKB prowincji w tym roku na przynajmniej 7% oraz zapowiedział, że nakłady na R&D wyniosą 2,65% PKB. Od 28 lat Guangdong notuje najwyższy PKB

spośród wszystkich jednostek administracyjnych szczebla prowincji w Chinach. W 2016 r. wielkość PKB prowincji przekroczyła 7.9 bln RMB (4,64 bln PLN).

KOMENTARZ

1. Słowa Xi Jinpinga wygłoszone w Davos stanowią czytelny przycinek do poglądów głoszonych przez Donalda Trumpa: *dążenie do protekcjonizmu jest jak zamykanie się w ciemnym pokoju. Choć wiatr i deszcz nie dostaną się do środka, podobnie będzie ze światłem i powietrzem. Dlatego nikt nie wyjdzie zwycięsko z wojen handlowych.* Xi wezwał do grania na równych, otwartych zasadach przez wszystkich uczestników globalizacji. Szkopuł w tym, że Chiny czerpią olbrzymie korzyści, dzięki wybiórczemu udziałowi w światowym obiegu gospodarczym w oparciu o merkantylistyczną politykę – „socjalizmu z chińską specyfiką”. Ale to nie jedyna sprzeczność, którą można było zaobserwować w Davos. Zdumienie, choć już nie zaskoczenie, budzi fakt, że przywódca największego (nominalnie) komunistycznego państwa świata jest fetowany na spotkaniu gromadzącym liderów globalnego kapitalizmu jako obrońca otwartości gospodarczej (jakkolwiek na chińskich warunkach). Natomiast Stanom Zjednoczonym – państwu, którego ideologiczne oręż opierało się dotychczas na szerzeniu liberalnej demokracji i nieskrępowanego kapitalizmu, zaczyna się przypisywać rolę promotora gospodarczego protekcjonizmu.

Przyjazd pierwszego w historii pociągu towarowego z Chin do Wielkiej Brytanii to kolejny symbol stopniowego, choć nie nieuniknionego, odwracania się ról w porządku międzynarodowym. Dla Londynu zacieśnianie relacji z Chinami wiąże się z nadzieją na kompensowanie gospodarczych skutków Brexitu chińskimi inwestycjami i planowaną umową o wolnym handlu z Chinami - dawną brytyjską półkolonią, i Hongkongiem – kolonią do 1997 r. Deklaracje premier Theresy May w tej kwestii będą musiały być skonfrontowane z brytyjską racją stanu, ponieważ Chiny szukają możliwości inwestowania m.in. w sektorach strategicznych. Warto pamiętać o ogromnych kontrowersjach jakie wzbudziły w Wielkiej Brytanii kontrakty zawarte w Chinach przez ministra George Osborne'a w październiku 2015 r. Wśród podpisanych wówczas umów szczególną uwagę zwraca porozumienie przewidujące, że chiński przemysł nuklearny będzie mógł budować i posiadać własne elektrownie w Wielkiej Brytanii.

Chociaż w Pekinie przyjęto z ulgą wycofanie się prezydenta Donalda Trumpa z Partnerstwa Transpacyficznego (TPP), które od dekady było projektowane jako gospodarcze oręż budowania przeciwwagi dla Chin w amerykańskiej strategii wobec Azji, to skład nowej administracji w Waszyngtonie nie zapowiada poprawy relacji amerykańsko-chińskich – mocno nadwyrażonych po

grudniowej rozmowie Trumpa z prezydent Tajwanu Tsai Ing-wen. Nowo utworzoną National Trade Council będzie kierował ekonomista Peter Navarro – krytyk chińskiego „merkantylizmu” i nieuczciwych praktyk handlowych. Bardzo stanowcze deklaracje wobec Chin padły również ze strony nowego szefa amerykańskiej dyplomacji Rexa Tillersona, który przyrównał budowanie przez Chiny sztucznych wysp na Morzu Południowochińskim do rosyjskiej aneksji Krymu, oznajamiając jednocześnie, że są to działania bezprawne, które trzeba powściągnąć. Riposta władz ChRL, które do tej pory w dość wyważony sposób reagowały na gesty i słowa Donalda Trumpa, nie pozostawia wątpliwości gdzie leży nieprzekraczalna linia dopuszczalnego zaangażowania Ameryki w sprawy „bliskiej zagranicy” Chin. W wywiadzie udzielonym stacji NBC, wpływowi chiński dyplomata Lu Kang wskazywał na granice, których Stany Zjednoczone nie mogą naruszyć. Po pierwsze przedstawiciel chińskiego MSZ dał wyraźnie do zrozumienia, że Morze Południowochińskie to nie jest sprawa Stanów Zjednoczonych, wyjaśniając, że nie jest to ani terytorium USA ani, co więcej, terytorium międzynarodowe (sic!). Po drugie, Lu podkreślił stanowczo, że polityka „jednych Chin” jest fundamentem relacji amerykańsko-chińskich, i nie podlega żadnym negocjacjom jako kwestia dotycząca żywotnych interesów Chin – niepodległości Tajwanu. Prezentowana przez nową administrację w Waszyngtonie retoryka bez wątpienia pobudzi, już tak rosnące, nastroje nacjonalistyczne i antyamerykańskie w Chinach. Na postępujący wzrost tendencji nacjonalistycznych wskazuje również wprowadzenie przez chińskie ministerstwo edukacji zmian w podręcznikach i programie nauczania dotyczących wojny antyjapońskiej. Zgodnie z nową, obowiązującą wykładnią czas trwania wojny antyjapońskiej został wydłużony z dotychczasowych ośmiu lat (1937-1945), do czternastu, licząc od tzw. incydentu w Mukdenie we wrześniu 1931 r., od którego zaczęła japońska agresja i okupacja Chin północno-wschodnich. Można oczekiwać, że zaostrzenie relacji z USA i nacjonalistycznej retoryki wobec Morza Południowochińskiego wzmocni pozycję Xi Jinpinga w partii przed 19. Zjazdem KPCh.

2. W Europie Środkowo-Wschodniej styczeń należał do Węgier. Przede wszystkim, w przyszłym miesiącu dojdzie prawdopodobnie do podpisania umowy o partnerstwie strategicznym pomiędzy Chinami i Węgrami, o które od lat zabiegają władze w Budapeszcie. Dobre relacje z Pekinem, potwierdza fakt wprowadzenia na Węgrzech pierwszej denominowanej w renminbi karty płatniczej w EŚW. Kolejnym etapem umiędzynarodowienia chińskiej waluty będzie zapowiedziane przez Bank of China wprowadzenie podobnych kart w Czechach, Austrii i Serbii. Spośród najważniejszych partnerów Chin w EŚW tylko Polska nie została wymieniona jako państwo, które zostanie objęte kartami dwuwalutowymi.

Ponadto pogłębia się deficyt handlowy Polski z Chinami. Według wstępnych danych GUS, w okresie styczeń-listopad 2016 r., eksport z Polski do Chin

zmniejszył się o 4,5%. Natomiast opracowanie przygotowane przez portal bankier.pl wskazują, że całoroczny spadek po przeliczeniu na dolary wyniósł aż 7,6%. Udział Chin w naszym eksporcie spadł w ubiegłym roku poniżej 1%, lokując ten kraj na dopiero 22. miejscu wśród odbiorców towarów z Polski. Natomiast w Unii Europejskiej Polska zajmuje zaledwie 15 miejsce pod względem eksportu do Chin.

3. W kontekście Syczuanu i relacji polsko-chińskich uwagę zwraca zamieszanie związane z grudniowym odwołaniem przez Agencję Mienia Wojskowego (podlegającą MON) przetargu pod budowę terminala kolejowego w Łodzi, którą chciał kupić inwestor z Chin. Na poziomie lokalnym wiceprezydent Łodzi Ireneusz Jabłoński oraz przedstawiciel Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomiczne tłumaczą decyzję przede wszystkim potrzebą znalezienia bardziej odpowiedniego inwestora. Natomiast rysująca się w wyniku objęcia prezydentury przez Donalda Trumpa nowa perspektywa geopolityczna, wskazuje raczej, że dalszy los łódzkiego (polskiego?) wariantu kolejowego za „Jednego Pasa, Jednego Szlaku” z Chin do Europy, będzie uzależniony od stanu relacji (rywalizacji) w trójkącie USA-Rosja-Chiny. Tym bardziej, że Donald Trump ogłaszając decyzję o wyjściu Stanów Zjednoczonych z TPP zaczyna realizować plan (gospodarczego) powstrzymywania Chin, na który raczej przychylnie będzie patrzeć Rosja. Czy powinno to warunkować pozycję Polski w negocjacjach inwestycyjnych z Pekinem?
4. W perspektywie współpracy zagranicznej prowincji Guangdong na uwagę zasługuje porozumienie w sprawie inwestycji w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym „Great Stone”. Budowanie parków przemysłowych za granicą to element strategii „Jednego Pasa, Jednego Szlaku”, w których strefy te pełnią rolę spajającą i koordynującą działania chińskich firm. Jak zwraca uwagę dziennik „Financial Times” chociaż w sektorze nieruchomości zainteresowanie chińskich inwestorów nadal skupia się na hotelach, biurowcach i terenach deweloperskich, to widać również rosnący popyt na lokowanie kapitału w parki przemysłowe i centra logistyczne. Ubiegły rok był rekordowy pod względem wysokości chińskich inwestycji w nieruchomości za granicą. Tylko inwestorzy instytucjonalni wydali na ten cel 53 mld USD – wzrost o 53%.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

